

Verdi "Rigoletto" ajatu sõnum

Toomas Kuter

Giuseppe Verdi ooperit "Rigoletto" on Eestis korduvalt lavastatud, seda nii rahvusoperis Estonia, Vanemuise teatris kui 2003. aastal Pärnu rahvusvahelise ooperimuusika festivali (PromFest) raames Pärnus.

"Rigoletto" valmimine langeb Verdi loomingulisse kõrgeperioodi, kui üksteise järel nägi ilma valgust kolm tema kuulsat ning ooperisõprade seas armastatud ooperit: "Rigoletto" (1851), "Trubaduur" (1853) ja "La Traviata" (1853). Estonia teatris on tegu "Rigoletto" kuuenda produktsiooniga.

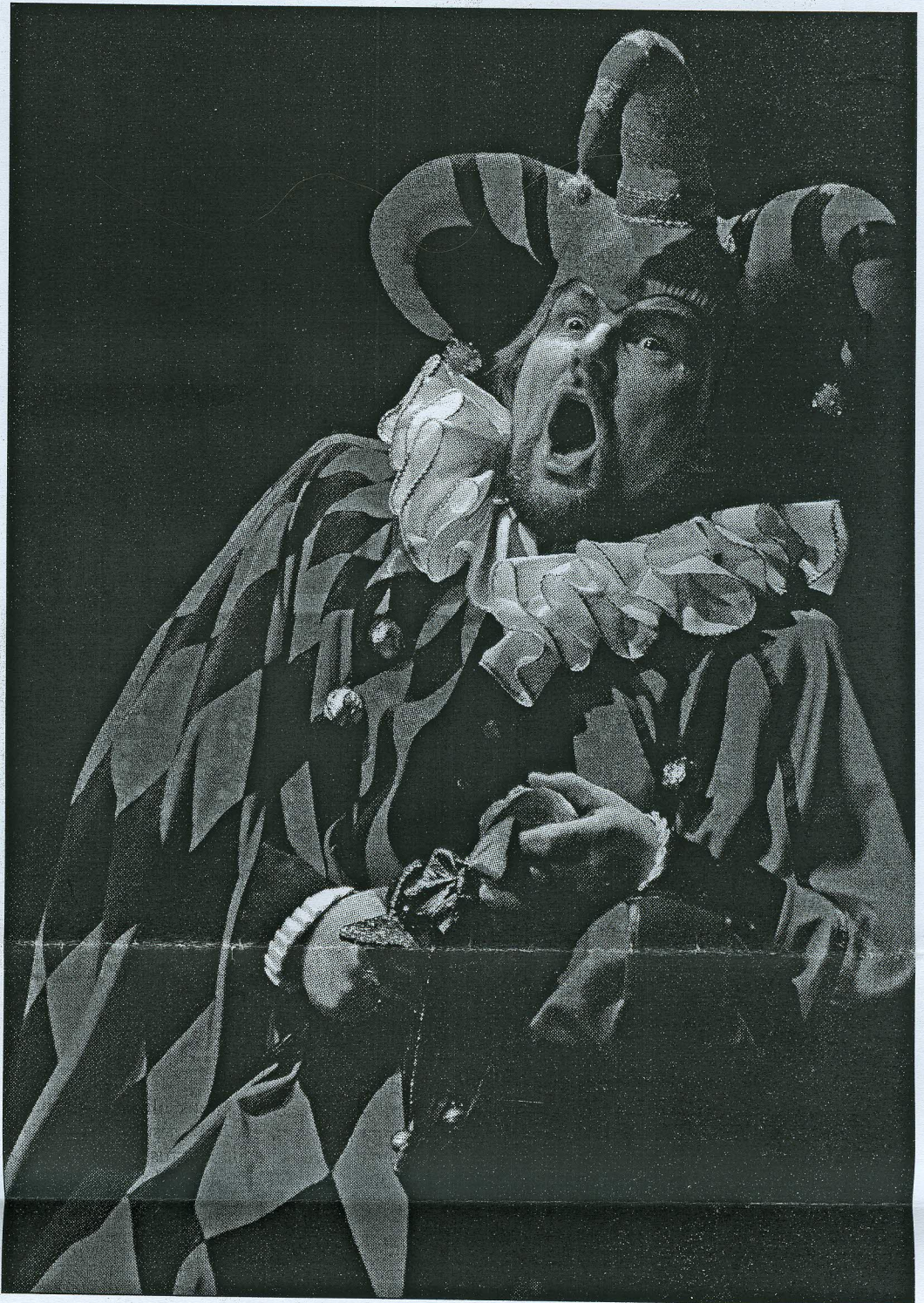
Suurepäraseid leiud ja küsimärgid

Selle detailideni tuntud, igale muusikast lugupidavale inimesele teada ooperi puhul on raske midagi uut leiutada, ja kas maksabki. Pigem on tähtis kvalitatiivne suhestatus, mis ooperi etendamisega kaasneb. Ja loomulikult muusikalised kõrghetked, mida see ooper melomaanidele hulgaliselt pakub.

Rahvusoperi seekordses "Rigolettos" oli mõni suurepärase muusikaline kõrgepunkt. See oli traditsiooniline ja maitsekalt mõjuv lavastus, ometi jäi õhku mõni küsimärk.

Kohati ei saanud solistid ja orkester kokku, vahel oli orkestri saatepartii põhjendamatult närviline, vahel soliste kattev.

Samal ajal olid Arvo Volmeri kaks leidu suurepäraseid. Kõigepealt rõhutatult ja tavapäratult aeglane tempo Gilda ja Hertsoigi I vaatuse duetis, mis tõi esile tenor Dmytro Popovi hääle kauni kõla ja oskuse kantileeniga mängida ning andis talle võimaluse sundimatult musitseerida. See on tenorite jaoks raske duett ja mitte igaüks ei suuda seda niisuguses tempos ette kanda. Popov suutis. Teiseks koor "Zitti, zitti", mille hoogsus, täpsus ja looritatus

Peale nimekate külalissolistide ja kodumaiste artistide saab rahvusoperi Estonia lavas nautida Jassi Zahharovi suurepärast osatäitmist.

Harri Rospu

küsimärki, mis on olnud ka üksikutele küsimärki.

Kohati ei saanud solistid ja orkester kokku, vahel oli orkestri saatepartii põhjendamatu närviline, vahel soliste kattev.

Samal ajal olid Arvo Volmeri kaks leidu suurepäraseid. Kõigepealt rõhutatult ja tavapäratult aeglane tempo Gilda ja Hertsogi I vaatuse duetis, mis tõi esile tenor Dmytro Popovi hääle kauni kõla ja oskuse kantileeniga mängida ning andis talle võimaluse sundimatult musitseerida. See on tenorite jaoks raske duett ja mitte igäüks ei suuda seda niisuguses tempos ette kanda. Popov suutis. Teiseks koor "Zitti, zitti", mille hoogsus, täpsus ja looritatus olid igati õigustatud, mõjus uudse ja huvitavana.

Solistide koosseis oli ühtlane, teistest tõusis hääle ilu ja sugestiivsuse poolest veidi kõrgemale Hertsogit laulnud Ukraina tenor Dmytro Popov. Eriti hästi laulis ta Hertsogi IV vaatuse laulukese, fiilerides sundimatult kõrgetel nootidel. Popovi tenor on stabiilne ja ilusa tämbriga. Seda enam tekitab küsimusi, miks ta ei võtnud aarias "Parmi veder le lagrime" lõppu üles ja jättis efektses *cabeletta's* "Possente amor mi chiama" laulmata mitu olulist fraasi. Nii muidugi võib, ent Popovi kvaliteetse tenori puhul poleks nende aariate traditsiooniline esitamine olnud solistile mingi probleem.

Irina Dubrovskaja (Gilda) laulus võlusid eelkõige väga kõrged kolmanda oktaavi noodid, mida ta perfektselt, puhtalt ja pingutuseta kuuldavale tõi. Samuti on Dub-

Peale nimekate külalissolistide ja kodumaiste artistide saab rahvusooperi Estonia lavas nautida Jassi Zahharovi suurepära-
st osatäitmist.

Harri Rospu

rovskajal kena kantileen ja hea maneer. Õnnestunuim number oli Gilda II vaatuse aaria "Tutte le feste al tempio", aga ka finaalu duett Rigolettoga, mis oli nii Gilda kui Rigoletto poolt väga hästi ette kantud.

Hannu Niemelä Rigoletto oli tavapärase, lauldud traditsiooniliselt suure hääle ja emotsionaalse pingestatusega.

Terviklik lavastus

Kõige ehedamalt mõjus solistidest Sparafucilet laulnud Priit Volmer. See partii pole bassi jaoks keeruline, ent nõuab registre ühtlust ja instrumendi valdamist. Volmer mõjus loomulikult, lihtsalt ning eriti kaunid ja sonoorselt kaetud olid tema ülemise registri toonid Rigoletto ja Sparafucile I vaatuse duetis.

Kõige parem mulje jäi aga "Rigoletto" lavastusest. Traditsioo-

niline, aegumatu ja kindel kontseptsioon, mida täiendavad mõningad hästi mõjuvad uuendused. Näiteks Gilda ja Rigoletto lõpu duett, milles Rigoletto esitab oma partii lavalt, äsja noahoobi saanud Gilda aga jumal teab kust. Seda leidu on maailma ooperiteatrite praktikas mitmel pool rakendatud, ent ometi mõjub ta hästi ja Eesti ooperi kontekstis uudsel.

Neeme Kuninga lavastus on terviklik ja heast maitsest kantud. Vahel on solistid küll veidi närvilised ja nihelevad siia-sinna harjumatu palju, ent emotsioonide tulv ja ekstravertsus on laias laastus maitse küsimus.

Õnnestunud on ka kostüümid ja valgus (valguskunstnik Neeme Jõe). Kustav-Agu Püümani klassikaline lavakujundus haakub Kuninga traditsioonidel põhineva lavastusega.

Hea, et see alati värske lugu

OOPER

"Rigoletto"

Giuseppe Verdi

Rahvusooper Estonia

Dirigent Arvo Volmer.

Lavastaja Neeme Kuningas.

Kunstnik Kustav-Agu Püüma

Osades Hannu Niemelä (Soome),

Irina Dubrovskaja (Venemaa),

Dmytro Popov (Ukraina),

Priit Volmer, Helen Lokup

ja teised.

taas rahvusooperi laval on. Loo-
davasti ei jää Eesti noored solistid,
kes esinevad lavastuse teistes
koosseisudes, külalissolistide tase-
mele alla, mistõttu tasub esto-
nlaste "Rigolettot" mitu korda külas-
tada. Seda enam, et lugu ise pole
aastasade jooksul vananenud,
nagu Kuningas kavalehel väidab.